

Рис. 6. Проходження тестування

На проходження тесту можна задати кілька спроб. Кожна спроба автоматично фіксується. Результуюче оцінювання може здійснюватися за першою спробою, за останньою або як середнє арифметичне усіх спроб тестування, викладач може дозволити переглядати правильні відповіді на тест. Тестові питання зберігаються у базі даних і можуть повторно використатися в межах одного або різних курсів.

Висновки

Розглянуті можливості системи управління навчальним контентом (LCM) Moodle дозволяють зробити висновки:

- 1) впровадження систем LCMS дозволяє забезпечити комп'ютерну підтримку навчальних курсів різних дисциплін, забезпечити вільний доступ студентів до необхідних навчальних ресурсів;
- 2) активізується навчальну діяльність студентів, відбувається зміщення акцентів із простого слухання або читання на пошукову роботу отримання знань

Література

1. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Олійник Т.О., Савченко Н.В. Дистанційне навчання /За редакцією проф. Кухаренка В.М./ Харків, 1999. – 216 с.
2. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання. Умови застосування /За редакцією проф. Кухаренка В.М./ Харків, 2001. – 282 с.
3. Основи нових інформаційних технологій навчання: Посібник для вчителів/ Машбиць Ю.І., Гокунь О.О., Жалдак М.І. та ін./ За ред. Машбиць Ю.І./ Інститут психології ім Г.С. Костюка АПН України. – К.:ІЗМН, 1997. – 264 с.
4. <http://dougiamas.com/writing/herdsa2002/>
5. www.gnu.org
6. www.moodle.org

*Тарас Сіткар
наук. керівник – доц. Р.М. Хмурич*

ГЕНДЕРНІ ВІДМІННОСТІ У НЕВЕРБАЛЬНІЙ КОМУНІКАЦІЇ (ТЕОРЕТИЧНИЙ АНАЛІЗ)

Мабуть, ви вже задумувались, хто краще інтерпретує невербальні сигнали – чоловіки чи жінки? Хто краще кодує невербальні сигнали і хто краще декодує невербальну інформацію? Значна кількість наукових досліджень підтвердили, що жінки це роблять краще від чоловіків (Hall, 1979, 1984; Rosenthal & DePaulo, 1979) [1, 119].

Як і в більшості правил, тут теж є винятки: хоч жінки переважають чоловіків в розшифруванні невербальних сигналів, коли їм кажуть правду, неправду в невербальних повідомленнях вони розпізнають значно гірше від чоловіків (DePaulo, Epstein & Wyer, 1993).

Роберт Розенталь і Белла Де Пауло виявили, що жінки з більшою вірогідністю сприймають неправдиву інформацію за справжню, тоді як чоловіки вловлюють невербальні сигнали і роблять правильне заключення, про те, що їм кажуть неправду. Враховуючи, що жінки в цілому краще розуміють невербальні сигнали, то чому вони втрачають свою перевагу коли зустрічаються з фальшивими сигналами? Розенталь і Де Пауло висунули гіпотезу, за якою це відбувається через те, що жінки ввічливіші від чоловіків. Хоча жінки і можуть декодувати невербальні сигнали неправди, вони виключають свою здібність, коли зустрічаються з обманом, щоб проявити ввічливість до партнера (Rosenthal & DePaulo, 1979) [1, 120].

Ця інтерпретація добре вписується в теорію відмінностей статей, яку запропонувала Еліс Іглі (Eagly, 1987). У відповідності з її соціально-рольовою теорією поділ праці в більшості культур будується за гендерною ознакою. Як правило жінки одержують в сім'ї та в суспільстві визначені сімейні і професійні ролі, які зводяться в першу чергу до виховання дітей. Згідно з теорією Іглі, цей поділ праці чоловіків і жінок має два важливих наслідки. По-перше, зростають очікування, які пов'язані з певною гендерною роллю при цьому суспільство чекає щоб чоловіки і жінки володіли якостями, які відповідають їхній ролі. Через соціальні ролі, які вони займають очікується, що жінки більш дбайливі, дружелюбні, експресивні і чутливіші – і вони такими є. По-друге, у чоловіків і жінок виробляються різні установки і навички, які базуються на їх гендерних ролях. Через своє становище в суспільстві для жінки важливішими є навички чуйності і товариськості. Крім того, оскільки в багатьох країнах соціальний статус жінок нижчий і вони рідше займають більш високе ніж чоловіки становище в суспільстві, для жінок важливіше бути тактовними і ввічливими (Deaux & Major, 1987; Henley, 1977). Згідно з Іглі, поєднання очікувань, які пов'язані з гендерною роллю, і навичок, які характерні для тієї чи іншої статі, породжує сексуальні відмінності в людській поведінці, у тому числі і в невербальній.

Єдиний спосіб перевірити цю теорію полягає в тому, щоб дослідити статеві відмінності в тих культурах, в яких існують різні гендерні очікування і вміння, які характерні для чоловіків або жінок. Якщо жінки через характерні їм в суспільстві ролі проявляють більше ввічливості при читанні невербальних сигналів, тоді ця тенденція до ввічливості буде виражена яскравіше в тих суспільствах де жінки вважаються істотами другого сорту в порівнянні з чоловіками. Саме це підтвердилось в дослідженні Джудіт Холл (Hall, 1979), яка провела крос-культурний аналіз невербальної поведінки. По-перше, Холл класифікувала 11 країн за ступенем пригноблення жінок, обґрунтовуючи на статистиці, яка враховує кількість жінок, які відвідували коледж, і поширення жіночих організацій в кожній з країн. Потім дослідниця перевірила імовірність того як часто жінки в кожній з вибраних нею країн проявляли "патерн ввічливості" при розпізнанні невербальної поведінки інших людей – тобто звертали більше уваги на сигнали, які люди демонстрували відкрито і не помічали невербальних сигналів, які вказували їх справжні почуття. Справді, тенденція, яка спостерігалась у жінок, – невербальна ввічливість – особливо яскраво проявляється в культурах де жінки зазнають більш сильного гноблення.

Отже, роблячи висновки за невербальною поведінкою – жестами, та мімікою, ми можемо багато чого дізнатися про людину, зокрема про її установки, емоції та особистісні риси. Невербальна поведінка дає нам значну інформацію, "дані", користуючись якими ми можемо надалі сформулювати власне враження і думку про людину. Що це за людина? Що спонукало її діяти саме так?

Чи існують гендерні відмінності у визначенні "Я"?

Сюзанна Кросс і Лаура Медсон (Cross & Madson, 1997) висунули гіпотезу про те, що існує взаємозв'язок між гендерними і культурними відмінностями в я-концепції. Як вважають психологи, в США жінки частіше за чоловіків ставляться до себе з позиції взаємозалежності. Вже починаючи з раннього дитинства, американські дівчатка більш схильні заводити близьку дружбу, співробітничати з іншими і зосереджувати свою увагу на соціальних взаємостосунках. Хлопчики ж більше люблять брати участь в змаганнях і частіше намагаються домінувати над тими, що їх оточують (Массобу, 1990). Кросс і Медсон передбачають, що ці відмінності зберігаються і в зрілому віці, так, жінки більш схильні ідентифікувати своє "Я" в стосунках з іншими людьми, а чоловіки визначають своє "Я" без залежності від навколишніх [1, 151].

Результати досліджень гендерних відмінностей бувають досить суперечливими, і нам потрібно чітко уявляти, що вчені мають на увазі. По-перше, Кросс і Медсон не наполягають категорично на тому, що жінки в США володіють аналогічним почуттям "Я", що і жінки, які живуть в Азії. По-друге, вони визнають, що чоловіки прагнуть таких же близьких

взаємостосунків як і жінки. Проте типи взаємостосунків, які встановлюються кожною статтю, і спосіб встановлення таких стосунків – не однакові. Жінки, як правило, прагнуть близькості і співробітництва з невеликою кількістю вже знайомих людей, а чоловіки більше цінують владу та статус і спілкуються з більш ширшим колом людей (Caldwell & Peplay, 1982; Davidson & Duberman, 1982). Проте не потрібно переоцінювати гендерні відмінності, які ми тільки, що назвали; як вказували Кей Де і Мерієн ЛаФранс (Deaux & LaFrance, 1998), якщо брати до уваги лише відмінності між статями, тоді за межами уваги залишаються багато загальних рис в психологічній структурі чоловіків і жінок. Проте сприймання свого "Я" насправді є відмінним у американських чоловіків і жінок, жінки – більше відчувають залежність почуття свого "Я" від навколишніх, ніж чоловіки [1, 151].

Отже, Я-концепція виконує основні адаптивні функції, загальні для людей усіх культур. Крім того між чоловіками і жінками існують цікаві кросс-культурні відмінності у тому як люди усвідомлюють своє "Я". Але, яким чином люди розуміють, хто вони такі насправді? Як ви приходите до розуміння того, що саме робить вас *самим собою*? Спробуємо розглянути як люди набувають знань про себе. Виявляється є декілька основних мотивів, якими керуються люди коли формують уяву про себе (Banaji & Prentice, 1994; Baumeister, 1998; Sedikides & Strube, 1997). Люди хочуть володіти точними знаннями про себе (самооцінкою), вони бажають одержати підтвердження того, у що вже вірять (самоперевірка) і, крім того, прагнуть одержати від інших людей позитивний зворотній зв'язок (самопідсилення). Переважання тих чи інших мотивів змінюється в різних культурах, всередині однієї культури в різні періоди людського життя (Heine & Lehman, 1997; Kitayama & Karasawa, 1997; Kitayama, Markus, Matsumoto & Norasakkunkit, 1997; Strough Berg & Sansone, 1996). Проте більшість психологів роблять висновок про те, що ці мотиви фундаментальні і властиві всім людям [1, 152].

Отже, хлопчики і дівчатка, чоловіки і жінки багато в чому є подібними. І все ж їх відмінність привертає більше уваги дослідників, ніж їх схожість. Хоч індивідуальні відмінності як серед жінок, так і серед чоловіків переважають гендерні, соціальні психологи виявили той факт, що гендерні відмінності все ж мають місце при протиставленні таких якостей як незалежність і прихильність. Жінки, як правило, більш піклуються, демонструють більше емпатії і емоцій, оцінюють себе з точки зору стосунків між людьми. Крім того, чоловікам і жінкам в різній мірі властиві соціальна домінантність, агресивність, сексуальність тощо [2].

Однією з важливих гендерних властивостей, безумовно є неоднакова життєва спрямованість чоловіка і жінки, а також різний стиль спілкування. Чоловіки в своєму житті більше орієнтовані на діяльність, на досягнення, тому стиль їх спілкування є більш сухим і прагматичним. У жінок, як правило, більш важливою цінністю є сім'я і той емоційний клімат, який пов'язаний з цим поняттям [3].

Подібно до слідчих, яких більше цікавлять злочини ніж добродієства, детективи від психології більше уваги приділяють відмінностям, а не подібності. Тож давайте не будемо забувати: діапазон індивідуальних відмінностей людей за такими параметрами як почуття незалежності, домінування, однаково як і за більшістю інших соціальних проявів, набагато переважає діапазон гендерних відмінностей. Мабуть не можна сказати, що чоловіки і жінки належать до зовсім протилежних (у всьому відмінних) статей. Скоріше вони нагадують дві руки, які з'єднані рукоштовкуванням, – схожі, але не ідентичні – при всіх своїх відмінностях підходять одні одним, що дозволяє їм добре обіймати одні одних [4].

Література

1. Аронсон Э., Уилсон Т., Эйкерт Р. Социальная психология. Психологические законы поведения человека в социуме. – СПб.: ПРАЙМ-ЕВРОЗНАК, 2002. – 560 с. (Серия "Психологическая энциклопедия").
2. Говорун Т., Кікінежді О. Статя та сексуальність: психологічний ракурс. Навчальний посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 1999. – 384 с.
3. Кравець В.П., Говорун Т.В., Кікінежді О.М. Він та вона: різні від природи чи від виховання? Методичні рекомендації класним керівникам, практичним психологам та вчителям валеології. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000. – 28 с.
4. Майерс Д. Социальная психология. 6-е изд., перераб. и доп. – СПб.: Питер, 2002. – 752 с.: ил. (Серия "Мастера психологии").